

**A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.**

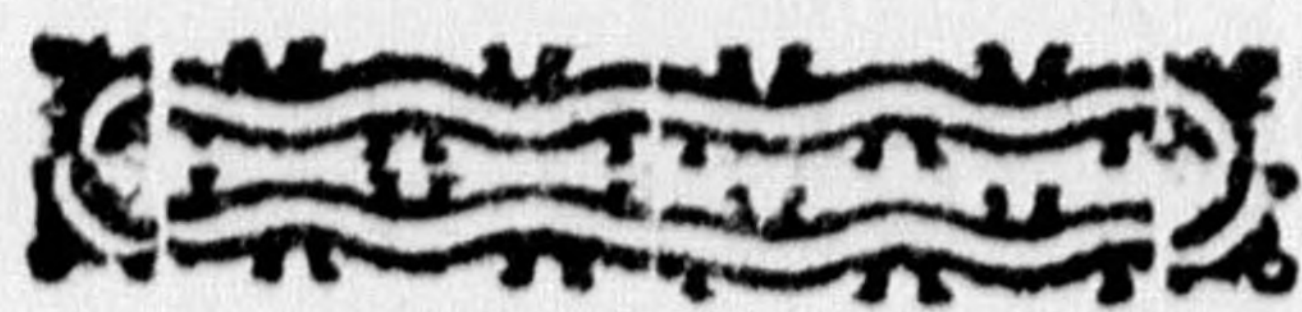
Indult BÉTSBŐL Kedden 13. Decemberben 1791.

Belső Tudósítások.

A' Német Birodalom F. Tsászári Udv. Kantzellária Prézessének B. *Hagen* Urnak a' minap jelentett véletlen halála alkalmatosságot nyújtott, melly szerint Fels. Urunk, a' Német Birodalombéli V. Kantzelláriust R. Sz. Birodalombéli Gróf *Uiberracker* Urat a' N. Birodalom Kantzelláriusává tenni méltóztatott; melly Hivataljába a' múlt Pénteken bé is iktattatott. — A' múlt Szombaton pedig Feldmarsal G. *Vallis* Mihály Ur ő Exja, minekutánna az Udvarnál hitét le-tette vólna, nagy pompával és egész tzeremoniával fő Hadi Kantzelláriusnak iktattaték - bé a' néhai Gr. *Hadik* Ur üresen maradott székébe. — Minthogy F. Urunk a' Tudománybéli dolgok igazgatására nézve

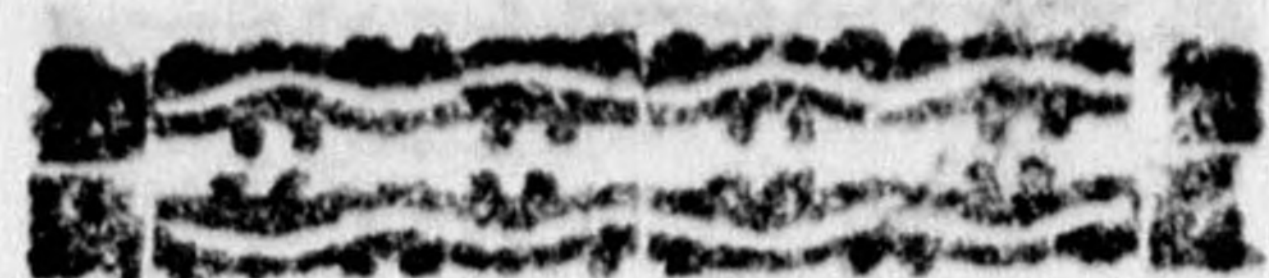
más rendelkezéseket kíván tenni, és ezt a' Tárgyot-
is az Országok Kantzelláriájival edgyesíteni kíván-
nya, tehát a' halhatatlan II. József által Bétsben
fel-állítottott ugy nevezett *Studiorum Commissio* el-
töröltetett; melyre nézve ennek eddig vólt Prézes-
se, a' F. Ts. Királyi *Bibliothékának* leg-első Gond-
viselője, Báró Szviten Ur valóságos Ts. K. Titkos
Tanácsosi Rangal ingyen ajándékoztatott-meg. —
A' Horváth Országi Komendérozó, Fegyvertármes-
ter B. Devins Urat a' Szélbéli Katonáság határai-
nak Inspectorává tenni méltóztatta.

Azon emlékeztető pénzekből, mellyeket a'
Nápolyi Felségek' tiszteletére verettek *Magyar*
Ország' T. Státusai és Rendjei, 10 nagy aranyat,
húsz nagy ezüstöt, 50 kis aranyat, 's száz kis e-
züstöt, Dec. 4-dikén ajánlott bé ő Császári Kir.
Felségének, 's az egész Császári és Kir. Háznak,
Gróf Szétsényi Ferentz ő Excja, a' Magyar Státu-
soknak és Rendeknek nevekben; melly ajándékot
Atyai kegyességgel fogadott ő Felsége. — Ugyan
az nap H. Kaunitz-nak, 's Kantzellárius Gr. Páffy,
és Státus-Referendárius Spielmann ő Exc. joknak-
is ajándékozott Gróf Szétsényi ő Exja a' Státusok'
és Rendek' nevében az említett pénzekből. —
,, Ezen emlékeztető pénzeknek Képeit rézre mettzet-
te Gr. Szétsényi Ur ő Exja, hogy ezek ki nyom-
tattatván minden V. gyéknek el-küldettethessenek.
— Ő Exja pedig a' már tudva lévő emlékeztető
pézekkel Dec. 8-dikán indult Nápoly felé 3 hin-
tókkal; minthogy el-vitte magával Kedves Hites-
sét, Gr. Festetics Kis-alfszonyt és nagyra született
Lajos Urfiat. Ezen Hazánk Köz-jováért mindenét
fel-áldozni kész Hazafit szerentsésen el és vissza
kifirják az Egek, ki ki azt kívánhatja.

Gróf Szapári, ki eddig a' *Fiumei* Kormányt tartya vala kezében, ezt a' mi Kedves Hazánk egyik bõltsebb Fiának, a' F. Udv. Magyar Kantzeliárián Réf. Tanátsos M. *Pászthory* Sándor Urnak adván kezébe, maga Gr. Szápáry Ur a' F. fő Hertzeg Palatinus mellett fő Udvari Mester lész. — Ugy hallatik, hogy ezen Udvari fő Mesterséggel, ama nagy Hazánkfia, elsõbben Lengyel Országi, azután Pruszsziai, most közelebb Angliai Követséget viselt Gróf *Revitzky* Ur is megkináltott volna. — A' mostani *Fiumei* már megnevezett, ujj fő Kormányozó Ur vólt a' *Magyar Kurirnak* leg-elsõ, és mint egy 4 elztendõkig *Censora* — de mint Nemzetének és Nemzete Anyai nyelvének buzgó szeretõje — tanittója és oktatója-is egyfzermind, kinek 414 árkos hibás írásaimnak el-olvasásáért, édes Atyai tapasztalt szivelességéért én egyébbel nem fizethetek, hanem az õ tiszteletes emlékezetével tellyes háládó szivem kír a' *Koporsóba*.

Magyar Ország. — „Az õ Felsége által Debretzenbe küldetett F. K. Biztos, Lovas Vezér, B. *Barkó*, Dec. 2-dikán vissza érkezett Budára. — A' Bányász dolgok eránt rendelt *Dépu átzio* Nov. 26-dikától fogva megint félben szakasztott munkáját folytatja. — A' vólt *Gréfen*, most *Vétsei* Magyar Lovas Serge, mely Belgrádnak megvevésében, az egész Török háború tüzeben, végre pedig Belgrádnak által adásában-is jelen vala, Nov. 28-dikán egész tábori pompával mene keresztül *Kassán* Gallitzia felé, hol nyugvó szállása lész. Már ezen Seregnek egy része meg is vala ekkor *Lemberg* körül szálva. — Ezen hónapnak 8-dik és 9-dik napjain, N. *Boronya* Vármegyében ki-mondhatatlan örömmel fogadák el a' Lakosok

ama halhatatlan vitéz emlékezetü Erdödy Húszár Sergét, melly az egész Háboruban a' *Márs* tüze közepében viaskodván, 3 Keresztes Vitézeivel tsak egyedül ditsekedik. Ennek Stabja *Eszeke*n vagyon.

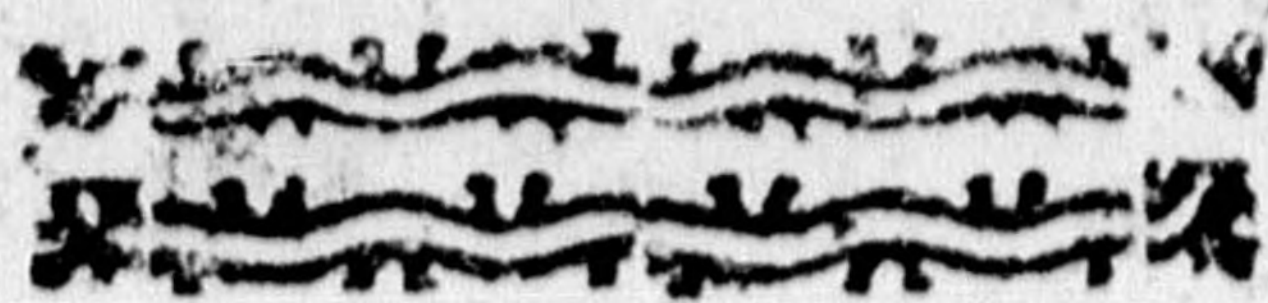
Zemlin. — „ A' mi Belgrádi *Aba Bekir* nevü Basa szomszédunk minden előtte vólt Basáknál leg-betsületesebb és okosabb ember. Mi reánk, az Auszriai Jobbágyokra különös vigyázó szemet tart, hogy leg-kisebben-is a' Törököktől meg ne sértessünk, és azt kívánnya, hogy az által-menők Nemzeti köntösben jelennyenek-meg, hogy arról azonnal meg-esmertetvén, a' magok szivefségeket erántunk ki-mutathassák; de az ő hozzánk és erántunk mutatott szivefségét mi-is azazal fizetjük; mert a' napokban hire jöven, hogy a' Basa nyavallyában esett légyen, a' mi Komen-dánsunk azonnal egy tudós Doktort küldött által egy Talmáttsal edgyütt, ki nyavallyáján segittene — 's így mofsák egymást a' jó szomszéd kezek!! — Itt már most az ugy nevezett *Contumationak* készittetik hely; mert noha semmi *Pestis* nintsen is a' mi szomszédunkban; mindazonáltal Török Országának bizonyos részeiben örökké lévén efféle nyavallya, a' megszűnven jövö Törököktől könnyen elragadhatna. — A' Bétsbe jövö Török Követ *Szisztovban* kemény hideglelésben fekszik — a' honnan azt is értjük, hogy a' Muzka bekefséget munkálódó *Congressus* még el se kezdődött. — A' mig Moldovának déli része a' mi kezeink között tartaték, 1 millió 500-ezer r. forint *Portio* vagy *Adó* jött-bé innen a' néptől.

Nagy Györből Bakszarva Havának (Nov.) 11-dikén. — „ A' *N Györi* Magisztrátusnak egy most Szent Mihály napján költ bölts végezése meg érdemli, hogy közönségesé tétettsék, melly ez:

„ Hogy

„ Hogy már valahára, a' F. Királyi rendelések által is egy néhány izben parantsoltatott *Szegények Institutuma* is jobban elő-mozdittassék; annak okáért N. Győr Várofsának minden Nemben és Rangban lévő Urai és Lakosi kérettetnek, hogy ennek utánna semmi némű házról házra járó Koldusoknak alamisnát ne adjanak, hanem az illy Koldusok a' leg-közelebb lévő Város Hajduji által a' Város Házához vitessenek, hol az e' félék közönséges dologra alkalmaztatván, a' Külső Helységekből ide gyült Koldusok el távoztathassanak, az ide valók pedig a' magok Kenyereket a' Szegények Tárjából meg-kapváu, a' házról házra való koldulásnak egy átaljában vége szakassassék. — 30. Sept. 1791. N. Szabad Kir. Győr Várofsának Rendeléséből *Tibold Josef V.* Notárius. — „Ezen régtől fogva ohajtva várt bölts Rendelés Magyar és Német nyelven a' Városnak Kapuira fel-függesztett, azokra nézve pedig, kik olvasni nem tudnak ki-doboltatott. Találtattak azonban még-is olyanok, kik tudatlan szánakozásból az ajton kéregetőknek alamisnálkodtanak, mig nem Fő Tisztelendő *Appfalter Josef* Györi Kánonok és Plébános Ur, Minden Szentek napján, bölts ékesen szollásához képest, a' 40 és 41 dik 'Sóltárból — — *Boldog az a' ki észesen gondolkodik a' Szükölködőről!* — egy szivre ható bölts tanítást teve, és a' valóságos igaz alamisnálkodásra tanittá a' népet — és ez után a' Templom ajtaiban nyüsgeni szokott Koldusok-is meg nem szenvedtetnek, hanem ki ki a' kegyes alamisnálkodók közül a' *Perselybe* teheti a' maga alamisnáját. A' valóságos szegény méltó az alamisnára; mert ezeket maga képiben hagyta köztünk az *Idvezítő*; de 300 Koldus között alig találtatik kettő, kinek a' Státus hasznát ne vehetné,

né, ha ezeket kódulni nem engedné, hanem ere-
jek és tehetségek szerint való munkát adna ezek-
nek — Fábrikákba kék az illyeneket vinni, mint
Pruszfiában, hol, ha egy keze 's egy tsepp lába
nintsen-is valakinek, maga keresi-meg minden na-
pi Kenyerét — pondusnak, teréhnek alkalmazta-
tik a' dolgozó Mühellyek *Makhinájában*. E' vég-
re sokat használt egy Magyar Fösvény *Zsugori*
Máténak vig játéka. Lásd a' *Kurirnak* 275 lap.
1791. 4. Márz.

Kolozsvár 30. Nov. — „A' Magyar min-
denre alkalmas azt szokták mondani; ez igaz-is,
csak hogy reá adja magát. Vagynak ugyan-is kö-
zöttünk jó Katonák, vagynak jó Theologusok, Fi-
losofusok, jó Poéták, jó Cicerók, és jó Kártusok
is, az az, jól lopni tudók; a' fellyebbeket el-hal-
gatom ki nem nevezem, csak éppen az utolsót em-
emlitem. Egy *L * ** Sándor nevü ifjú Nemes
ember, *Palatkára* való, szégyelvén ama leg ne-
mesebb mesterséget a' szántást vetést gyakorolni,
mintha éppen a' Fejedelem a' ki a' Nemes Leve-
lét adta, oda iratta volna, hogy fiuról fiura ne
dolgozzék, hanem tsaljon, tsinoson lopjon, ő-is
a' tsinos lopásra szánta magát, és aval akarta Ne-
mes Eleinek Virtusait homályosítani; nem aka-
rom most mindenféle hamis vékonyon ki-gondolt
tsalárdságait le-irni, a' mellyek igen sokak, hanem
csak e' következendöket jegyzem fel. Meg-szükül-
vén a' pénze, el-mégyen egyszer Hunyad Várme-
gye felé, a' merre jó Borok teremnek, bé-mégyen
egy Udvarba 's kérdi a' Gondviselötöl van e' el-
adó bor? azt feleli a' Gondviselő: van egy Pin-
tzével, ezzel ő nem sokat mulatván ott el-megy egy sok
pénzü emberhez 's azt mondja néki, Uram nékem egy
Pintze borom van el-adó, ha néked tetszik el-adom,
ama

ama kapván rajta, minthogy talám mint nem övét
 óltson-is tartotta, azt mondja meg-vefzem jó szi-
 vel, tsak hogy a' borokat szeretném meg-köszölni,
 el viszi egyenesen a' Pintzébe, 's ott a' Gondvise-
 lőtől köszölőt kérvén meg köszölik, azt mondja a'
 bort venni akaró ember ezek jó borok, el-kéri
 L * * alattomban a' Petsétjít amannak, ugy hogy
 a' Gondviselő észre nem vehette, 's le petsétlik a'
 hordókat mind, azzal el-mennek ketten, haza-fe-
 lé, a' bor vevő fel-ád néki előre három száz Né-
 met Forintokat, ő pedig szabadságot ad néki hogy
 a' mikor teltzik a' borokat vitesse-el. a' szegény
 bor vásárló oda megyen egy néhány szekerekkel,
 hogy a' borokat fel-rakassa, mondja a' Gondvise-
 lőnek miért ment, a' Gondviselő azt feleli, nekem
 az Urral nints semmi bajam, L * * Urral alkud-
 tam; ama mondja: hiszem én L * * Urtól meg-
 vettem mind a' borokat mint maga borait, és
 már előre is három száz forintokat fel-adtam, el-
 neveti a' Gondviselő magát 's azt mondja, Uram!
 itt L * *nak egy tsepp bora lints, mert ezek az én
 Principálisom borai, azért az Ur keresse-fel L * *t
 's vegye-meg rajta a' pénzét, mert különben mind
 bor, mind pedig pénz nélkül marad az Ur. Más
 alkalmatossággal ismét el-megyén egy Urhoz, 's ki-
 adja néki a' Palatkai Jofzágát két száz forintba á-
 rendába, és fel-is vészen hatvan forintot előre,
 a' többinek pedig fel-vételére időt ad néki az Ur,
 de az alatt meg tudta, hogy L * *nak tsak egy
 talpalatnyi földje lintsen, mivel az adótságban mind
 el-vették, oda megyén a' meg-mondott időre az
 árenda pénz hátra maradott részének fel-vételére,
 ekkor az Ur jó szível láttatik fogadni, vatsorát
 ad gazdagon, külön házat az hálásra, éjtfzaka
 pedig

pedig meg parantsolja, hogy minden köntösét el-
 vegyék a' házból, reggel fel-serkenvén keresi a'
 köntösét, hát sohol lintsen, kiáltozta a' szolgáját,
 de az-is már lovastól edgyütt detentzioba vólt,
 végre meg-unván a' hofzfas fekvést, ki mégyen
 egy lábra valóba, 's instálni kezd erősen, hogy
 leg-alább a' Nadrágát adják viszfza, azt meg-is
 nyerte, de a' többi ott maradt, 's azt mondotta
 az Ur, hogy ki se adja addig, mig a' hatvan fo-
 rintját meg nem adja, ezzel ő el-jött Kolosvárra,
 és itt magának köntöst kérvén, el-mégyen egy
 Grófhoz, 's ott is hasonló-képpen ki-adja a' jószá-
 gát árendába, és mind a' két száz forintot kezé-
 hez vészti egyszeribe, azzal ő sebessen nyalog ki
 indulván, el-ment a' köntösének ki-váltására, ugy
 lovának és szolgájának ki szabadítására, az Ur a'
 ki árestálta vólt, meg-tudván kitől kapott pénzt,
 bé jött annak udvarlására, 's egyszerismind aggra-
 tulált-is, hogy millyen szép jószágot árendált ki,
 azonba pedig az ő pénzét-is meg-adta, e' meg-tud-
 ván hányadán van a' dolog, panaszolt a' Guber-
 niumba, és már keresik hogy el-fogják, de nem
 találják, pedig a' mint hallottam itt van Kolos-
 várt, a' Hoftádokba koborol meg-tserélt névvel;
 vagynak még sok ilyen tsalárdságai, de most idöm
 nem lévén, tsak el-halgatom. — Az idő igen
 lágy itt nállunk, sár van olyan, a' millyenre ugy
 tettik soha nem emlékezem, a' fa felette drága,
 ugy hogy két három forinton el-mégyen egy ol-
 lyan szeker fa, a' mellyet két ember mind egy
 szálíg fel-rakhatna a' vállára, a' búzának-is el mé-
 gyen egy forinton vékája.

Péts 23. Nov. — Egy hiteles személlynek
 szavai szzerint *Hadrakellyen* egy szörnyü dolog tör-
 tént. Egy dühös Farkas reá rent a' tsordára, a'

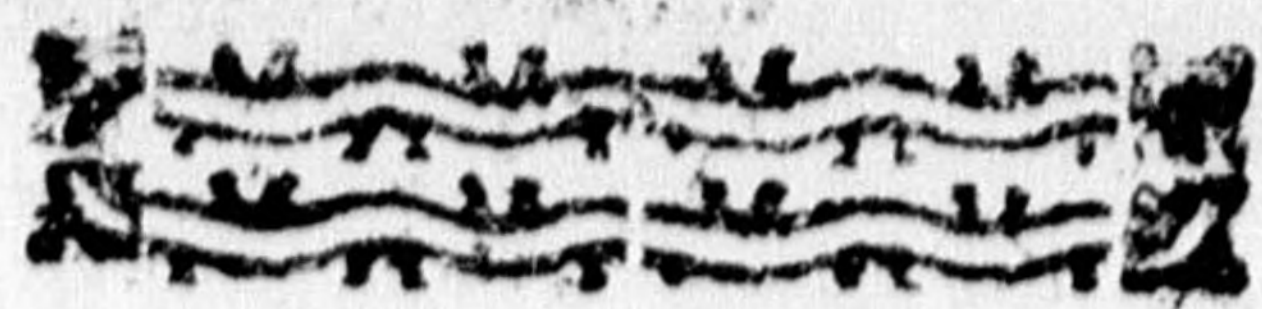
hol némelly marhákat meg-mardosván, nyargal a' falura. Itt mindent a' mi elejébe akadott, kutyát, ludat, és az embereket is öfzve martzongván, innen Kadrakurt nevü szomszéd faluba futott, és itt is két személlyeket motskolt-meg: de a' másodiktól ő-is meg ragadtatott, ki-is el nem botosította addig, mig hozzá segittség érkeztén, a' dühös állat az kezei között agyon veretett. Ez utolsó faluban mind a' két személlyek, a' máfikban pedig 17-ten hóltanak-meg ezen szerentsétlen történet miatt. Nagy fogyatkozást okozott az-is, hogy közel a' falukon semmi segittség nem tanáltatván, Kaposvárról kellett Orvasnak és Seb-gyógyító-nak, és így későtskén, ki-vitettetni. Már el-kezdet volt a' nyavallya erőssen terjedni, a' Seb-gyógyítók közzül is egyik meg-haláloztván benne, annyira, hogy az ezen helységekre vezető utakat az Erdödy Húszároknak kellett el-állani, hogy emberek oda ne mennyenek.

Öröm Bétsből. — A' mi Kegyelmes Korona Hertzegnénk tegnap estvéli 11 órakor egy kis Hertzeg-afszonyt szüle szerentsésen, kinek keresztelése ma dél-utánni 5 órakor léstzen egész pompával és ágyu szozattal. — Azt belzéllik, hogy a' H. T. Tanátson Cons. M. *Darvas* Ur a' F. Kantzelláriára fogna jöni Referendáriusnak. — K. Testörző Hadnagy *'Sigárdi* Ur 300 f. Penzioval és Kapitányi Rangal mégyen nyugodalomra, *Fráter Lajos* Ur pedig Hadnagynak résolváltatott a' Gárdához. Ugy értjük, hogy a' következő Gárda *Vákantiák* az Erdélyi N. Ifjak számára vólnának határozva. — *Caballini Vincentius* Ur az Udvari Theatralis Directio mellett Concipista lett; és így már 3 Magyarok szolgálnak itten.

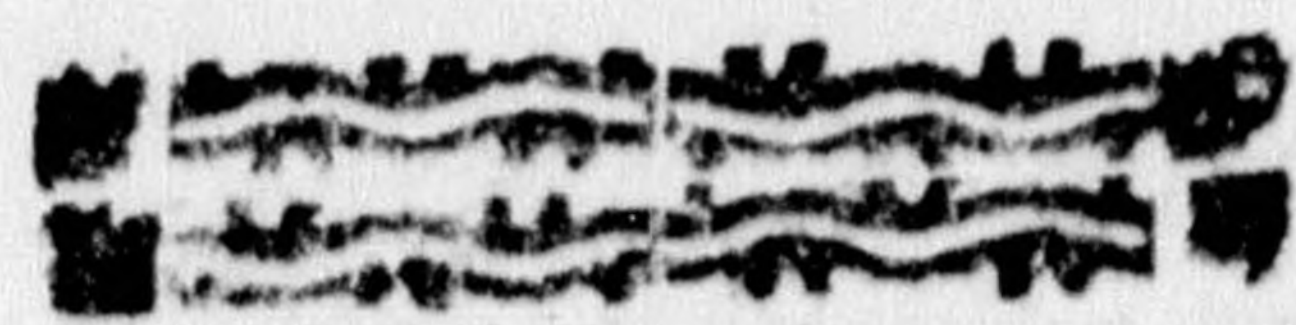
Külső Országi Tudósítások.

Páris. — A' Nov. 21-dikén tartatott Nemzeti-gyűlésben olvastatott a' többek között egy jelentő Levél, mely szerint a' *Vendéi* Departmánban nem csak ellene szegelte magát a' parasztság az ujj Constitutio szerint való Gyűléseknek, hanem még a' Nemzeti hadi népet-is fegyveréből ki-vetkeztette, és külömb külömb-féle gyalázatokkal illetvén, a' Nemzet hiveségére meg-esküdt Papokat is Izéllyel kergette. — Ugy láttzik az e' féle történetekből, hogy a' magok régi Systemájok mellett meg-maradott és meg nem esküdt Papok még eddig csak ugyan sok helyeken Urai a' durvább nép indulatainak, kik által a' magok, de a' Polgári hitet le-tett, Pap társaikat öklöztetik. Ugy itélnek, hogy ezen egész lelki háborunak akkor fog el-válosztódni leg-bizonyosabb ki-menetele, midőn a' Király magát ki-jelenti, hogy helybe hadja é, a' meg nem esküdt Papok ellen való Dekretomot, vagy nem. Ezen Dekretomból már 14 pontumok a' Nemzeti-gyűlés által helyben hagyatva vagynak. Igen terhes dolgok, vagy fel-tételek benne ezek: — hogy annak a' Papnak, ki a' tőlle kivántatott hitet 8 nap alatt le nem tette, a' közönségesből még csak egy krajtzár se fizetőd-jék: — hogy, ha egy meg-esküdt Pap a' Dekretomban le-iratott környülállások hoz képpeszt magát hibálsá tette, lak-hellyéből számkivettethesék: — 's hogy egy, sőt leg fellyebb 2 esztendei áristom-ra, fogságra-is vitettethesék. Meg-lehet vallani, hogy kemény fel-tételek: a' mellyek ha meg nem fognak Frantzia Országban történni, annak oka egyedül a' XVI-dik Lajos kegyelmessége lészzen, u. m. ha a' Dekretomot meg nem fogja erőlsíteni. — A'

15-dik punktuma-is ezen Dekretomnak már elő-for-
dult, mellyet hofzszas disputátzio után maga a'
N. Gyűlés is még eddig visszsa vetett. E' szerint
a' Papok tsak a' tsupa polgári hitnek le-tételére
köteleztettnék vólna; és a' Papoknak nem lett
vólna szabad magokat közönséges Tiszteknek ne-
vezni, ezen az okon; mivel az ő hivatalok, tsak
lelki hivatal, 's tsak egyedül azokra terjedhet-ki
az ő hatalmok, kik a' vallás dolgában önként va-
ló szabadságok szerint azt hiszik, a' mit ők hisz-
nek. Közönséges Tiszt-viselők pedig tsak azok,
kik az Ország közönséges Törvényeinek emberei,
mellyeket bé-tölteni a' Statusban minden lélek tar-
tozik.

A' sz. *Domingó* szigetén támodott Szeretsen
revolutzió erősen harapozik. Már által hatott a'
Frantziáknak *Gvadalup* és sz. *Lucie* nevezetü szige-
teire-is. Ezen revolutziot a' lakosoknak azok a'
nemei inditották, kiket Magyar nyelven *Kortso-*
soknak nevezhetünk, kik egy Europai fejer ember-
nek és egy Amérikai Szeretsennek öszve házoso-
dásából szármoztanak. Ezek ingerelték-fel a' Sze-
retseneket az Europai ott lévő lakosok és birto-
kosok ellen. A' Kortsosok már most meg-nyer-
vén az Europaiaktól, hogy a' magok régi, 's kö-
zelebbről a' Nemzeti-gyűlés által-is meg-erősitte-
tett privilégiumjaikkal élhessenek, a' szegény Sze-
retseneket el-hagyták, kik készebbek meg-halni,
mint tovább-is az emberiséget borzasztó kegyet-
len járom'alatt nyögni. Itt a' vér-ontás le-irhatat-
lan: a' kár egészsz Európára ki-terjedő és meg-
betsülhetetlen. A' Kafé és Nád-méz már-is min-
den-felé drágódni kezdett egész Európában. Kön-
nyen meg-eshetik, hogy ezen Szeretsenek még
egy Nap-nyugoti Fekete Respublikát állittanak fel.

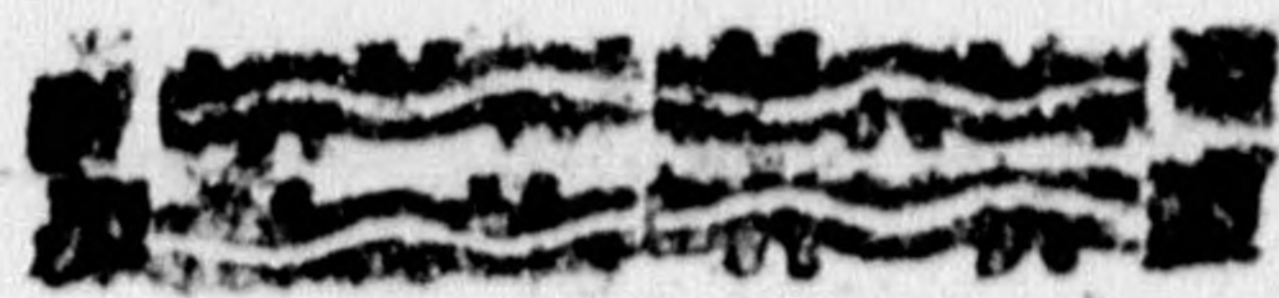
A' Német Országgal határos Frantzia széleken igazgató Generálisoktól 's másoktól-is a' N. Gyűlés elejébe szünetlenül érkező hírek, mellyek szerint ezen Frantzia Generálisokat a' Printzok minden tsalogatásaik által magok részekre hajtani igyekeznek, és a' *Strafsburgi* 's más Frantzia patriota kereskedőket, kiknek a' Rénus tájékán járások vagyon, a' ki-vándorlottak méltatlanságokkal illetni meg nem szűnnek, már a' boszszankodásnak leg-főbb grádittsárávitték a' Revoluzio baráttyait. Egy *Koch* nevű Deputátus a' Rénusi Departmántból igen eleven szinekkél irta - le közelebbről a' Nemzeti - Gyűlésben a' Printzek igyekezetének minden környülálásait.

„ Az ellenünk tétetendő készületek, némelly Német Fejedelmek Statussiban, nem ellenkeznek e' szemtől szemben a' Német Birodalom Törvényeivel? Kik azok a' Hatalmanságok — így szoll ezen Orátor — kik nekünk ezen nyughatatlanságokat okozzák? Ollyan nem függő Fejedelmek é ezek, kiknek minden Törvényeik tsak az ő Statussaiknak Maximai, mellyekkel a' Kormány-szék oly gyakron büntetésre méltó módon visszafizsz szokott élni? — Éppen nem. Ezek három Prélatusok, a' Német Birodalom három Vasallusai, u. m. a' *Moguntziai* és *Treviri* Érsekek, 's a' vólt *Strafsburgi* Püspök, a' Constituziónak leg-nyilvánáságosabb ellenségei, kik ezen vétkes lépéseiket tsak azzal mentegethetik, hogy némelly Papi és földes Urasági jussaikat el-vesztették. — De hiszem a' Német Birodalomnak nyilvánáságos kötései szerint ezen Fejedelmeknek nem vólna szabad a' magok földökön pártosokat meg szenvedni; mert ez által külső hadba elegyednének, mellyet nekik a' leg-nyil-

nyilvánosabb Frigy - kötések tilalmaznak. A' Német Birodalomnak Törvényei ellen vagy on az is, hogy itt ezen ki-vándorlottak katonákat gyűjt-hetsenek. Végre, hogy a' valóságos Frantzia hazafiak közöttök méltatlansággal illettefsenek. Ide-je már, hogy a' Frantzia Nemzet ezen Fejedelemségeken meg-keresse azt, a' mivel ezek nékie tartoznak. Ha némelly papi és földes Urasági jussa-ikban meg sértettek, eléggé véghez vitte a' Frantzia Nemzet ekkor is a' vélek való kötéseiből származó tiszteletét, ezen Német Fejedelmeket tökéletes elégtétellel meg kinálván. 's a' t „

Mind ezekből könnyen következik, hogy a' Frantzia és Német Ország között eddig fenn állott barátság nem sokára el-romolhatik. A' Német Fejedelmek a' Frantzia Nemzetet vádollyák a' kötéseknek meg-rontásával, az Alsatziában volt birtokos Német Fejedelmeket hozván példának elő: a' Frantziák pedig azt felelik, hogy a' Német Fejedelmek tselekesznek a' Frigy - kötések ellen, midön a' Frantzia ki-vándorlott pártosokat bé-fogadják.

Már most a' közönséges Levelekben olvastatik a' Romai sz. Széknek is a' Királyokhoz botsátott azon panaszló Levele, mellyben *Avenió* városának és a' *Vénézini* Grófságnak tölle lett törvénytelen el-foglaltatását panaszollya, mellyeknek már 5 Seculumoktól fogva vagy on birtokában, és a' mellyeknek birására a' maga valóságos titulufsai is mind eddig tellyes just adtanak. A' többek között különösön vádoltatik a' Frantzia Nemzet ezen Levélben azzal, hogy éppen abban az időben foglalta-el a' Pápa törvényes örökségét, midön egész Europa előtt fundamentomos Ország Törvényévé akarta azt tenni, hogy idegen Hatalmaságnak örök-

rökségét magának el nem foglallya. — Kinek legyen ezen fél-peresek között igaza, az idő nem sokára meg fogja mutatni.

A' Frantzia Király ki-hirdettette közelebbről, hogy a' maga Testörző Sergének fel-állítására a' 82 Departmánok között mindenik 3 — három, 20 és 30 esztendő között lévő, jó erköltsű, jól nőtt, magos, és a' Nemzeti Sergekben már szolgált ifjút nevezvén ki. A' többi részét ezen Gárdának a' Párisi Departmán fogja ki-potolni. — *Montmorin* oda hagyta Frantzia Országot. Nem tudatik, hogy *Madrid* felé vette e' úttját, vagy a' Printzekhez *Koblentz* felé, 's hogy a' maga dolgába vagy Királya dolgába: — Párisban lévő házáat áruba bocsátotta. — *Perpignyánból* olly tudósítás érkezett közelebbről az Előjáróktól, hogy itt készül a' vezedelem. Két Regementek, u. m. egy Vadász és egy Gyalog Regement, itt egyszeriben ütött pártot az Constituzió ellen, és magát mind kettő az Aristokratikusok között valónak lenni vallotta. Már ez igen terhes hir az ujj Constituziónak.

Angliában a' *Jorki* Hertzeg szerentsésen haza érkezék a' maga Pruszsiai *Friderika* Hertzeg Afzönykájával, a' hol-is az Anglusok szokása szerint a' házossági életre ujjanton fel-szenteltetvén, a' közelebb el-múlt napokban igen pompás innepi és udvari tzerimoniák tartatának. Elyenek szerentsésen, és a' III-dik György áldásával áldattasnak-meg. — Itt Angliában a' Kereskedők Serge a' leg-nagyobb nyughatatlanságok között békételenkedik attól tartván, ne hogy az ő Napnyugoti Indiai Szeretsenjeik is szintén ugy pártot üssenek ellenek, valamint a' Frantziáké. Ezen Kereskedőknek Serge szüntelen való egyenetlenségben

ségben mondatik lenni a' Ministeriummal ; mivel ez, tsak olly fel-tétellel akar a' nevezett Nap-nyugoti szigetekre oltalmazó és szükséges Sergeket küldeni, ha a' Kereskedők a' költséget magokra vállalolják. — Ennek felette ez-is mondatik az ő nyughatatlanságaik egyik főbb okának lenni, hogy a' Napkeleti Indián-is *Tipó Sáj*b Fejedelem ismét erőt vett az Anglusok *Kornvallis* nevezetű Fejedelmeken, és vagy 6 százig valót az ő Europai Sergeből meg-ölt,

Tudományi Dolog.

Báró *Trenk* adott vólt világ eleibe, az Ország Gyűlése alkalmatofságával két Könyvet Németül (*Bilúnes et Additamenta*) mellyek Deák és Magyar nyelveken is ki-hirdettettek. Még ezeket a' Könyveket, noha a' Papi rendet sok méltatlansággal mondatik vádolni, és sokaknak szivét fel-háborította, még-is mind eddig senki sem táfolta meg; mert a' mint ama nagy érdemű tudós *Pesti* Deák Ujsságíró Leveleiből értjük, a' mit P. *Leo Mária Szeicz* Ur *Trenk* ellen irt, azok tsak vén aszfonyhoz és Fiáker Kotsishoz illő vádló fetsegések, nem meg-táfolások. Már midőn szinte el is felejtkezének ezen Könyvekről, a' napokban egy Könyv jöve-ki ennek táfolására illy *Tzim* alatt:

A' Trenk Mérő Serpenyőjének öszve-törése, az az, jelelet azokra a' hazug vádokra, melyekkel Trenk a' Papságot az egész Világ előtt igen méltatlanúl terhelte. Pesten nyomtattatott. 1791. 8 ad rét 61 lap.

Mi ezen könyveiskét még nem láttuk; azért magunk nem-is ítéhetünk rólla, de a' *Pesti* Deák Ujsság Levelek (46. p. 360.) azt ítélik rólla, hogy azon kívül, hogy ezekből a' Könyvekből semmit sem táfolt-meg jó móddal, a' *Trenk* betűit fel-melegítvén 's ujra ki-találván, többet ártott, mint hártott volna vele.

NB. — Az elsőbben *Hadi*, az után *és más nevezetes Történetek*, most pedig *Hir mondó* név alatt járó *Levelek* egy hosszúas tudósított botsátottanak *Leokádia* napján, a' múlt Pénteken a' világ eleébe, mellyben a' *Kurir Derefsét* sántának, bennának, vaknak, restnek akarták festeni — már ez minden nap a' *Publicum* szeme előtt jár — itéllye-meg a' *Publicum* mitsodás. Tzigány vólnék, ha a' magam lovamat ditsérném. *Sapienti pauca*. Ezen Magyar Hirmondót író *Collega* nem szívelhetvén, hogy az ő *Leveleiből* a' nevezetesebb tudósításokat mindenkor a' *Kurir* táskájába szoktam tenni, panaszra ment vala a' *F. Kantzellára*, ki a' dolgot, mint nem oda tartozót, az *Austriai Regirungnak* az el-igazításra által adván a' múlt Pénteken minden Bétsi Ujjság írók nevettségére a' *Commissio* előtt jelenék meg. A' *Kurir* bé-mutatá *Kegyelmes Királyunknak* egy az 1790-dik esztendőben *Juliusnak* 29 dikén költ *kegyelmes* rendelését, melly szerint minden Bétsi Ujjság íróknak, még tsak a' leg-alább való napi *Leveleknek* is szabad minden meg-visgált Bétsi és más *Provincialis Ujjságokból* azt ujja nyomtatni, a' mi néki tettzik, sőt még az ugy nevezett Bétsi *Udv. Német Déariumból* is, mellynek ki adója 17 ezer forintot fizet esztendőnként szabadságáért. Ezen szabadsággal él minden Ujjságíró: azért mi ennekutánna-is minden *Europai Ujjságokból* ki szedjük a' mit az olvasásra méltónak itélünk, és *Olvasóinkkal* közölni fogjuk: szerentsénkek tartván azt is, ha valaki a' mijénkből valamit ki nyomtattat. Magok ezen panaszos (Ujjságírók is a' *Német Levelekből* írják a' külső hireket, kik még ellenek soha sem panaszoltak — erről mászszor többet.